

Islandiako eta Esloveniako zinema ezagutu nahi?

Istorio handiak, herri txikiak. Zaku horretan sartu dezakegu Euskal Herria ere. Herri txiki izanagatik makina bat istorio ditugu kontatzeko gure hizkuntzan. Euskara eta beste hainbat mintzaira ez hegemoniko ikusarazteko asmoz Europako hamabost herrialde eta estatuetakordezkariak manifestua sinatu zuten 63. Donostiako Zinemaldian:
Glocal cinema: Big stories, small countries.

| MALEN ALDALUR AZPILLAGA |

ORAIN URTE ETA ERDI inguru abiatu zuten proiektua; hainbat bilera egin dituzte zine-jaialdietan estatu eta herrialdeetako ordezkari politikoek, eta aurtengo Donostiako Zinemaldia baliatu dute egikaritu eta “bataiatzeko”. Joxean Muñoz Eusko Jaurlaritzako Kultura sailburuak azaldu duenez, Donostiako Zinemaldia bihurtu nahi dute Glocal cinemaren erreferente.

Hizkuntza ez hegemoniko horien artean daude ingelesa, frantsesa, alemana eta gaztelania salbu gainerako hizkuntza europar guztiak. Beraz, bistakoa da errealtate oso ezberdinak dituzten hizkuntzen arteko elkarlana sustatzea dela manifestuaren asmoa. Europar gehien ikusten diren filmen artean, 20tik 18 hizkuntza hegemonikoetan ekoitziak dira. Miren Aperribai Atera Films ekoiztetxeko zuzendariak honela azaldu du: “Esan dezakegu, gaur egun merkatu garrantzitsuetan, esaterako, Berlinen eta Cannesen, hizkuntza hegemonikoetan grabatutako pelikulek menperatzen dutela merkatua. Beraz, garrantzitsua da hizkuntza ez hegemonikoetan fokua jartzea eta pelikula horientzat merkatu eta zirkuitu bat bilatzea; ekoizpen, banaketa eta ikusgarritasunean”.

Proiektu honen bitartez EAEko zine aretoetara hizkuntza ez hegemonikoak ekartzea dute helburu,

noski, euskaraz azpitolatuta, eta gauza bera lortu nahi dute euskarazko filmekin gainerako herrialdeetan: “*Loreak* eta *Amama* filmek lortutako ikusgarritasunak argi uzten du posible dela”, bat egin dute horretan Muñozek eta Aperribai.

Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Sailak deituta bildu ziren Norvegiako, Estoniako, Leto-

Europar gehien ikusten diren filmen artean, 20tik 18 hizkuntza hegemonikoetan ekoitziak dira

niako, Finlandiako, Danimarkako, Poloniako, Suitzako, Galesko, Esloveniako, Irlandako, Islandiako, Friuli-Venezia-Juliako eta Euskal Herriko ordezkari instituzionalak Donostiako Zinemaldian. Muñozek azaldu du euskaraz dituen arazoentzakoak dituztela Europako beste zenbait herrialde ere: “Zergatik ez dugu elkarrengandik ikasten? Zergatik ez dugu sare bat biltzen?”. Eguno egoeraren aurrean Europar lobby antzeko bat sortzearen beharra azpimarratu du.

Europa kulturalki anitza da. Zenbaitetan, ordea, aniztasun hori merkatuaren zatiketa bezala ulertu ohi da. “Europak teorian apustu egiten du dibertsitatearen alde; baina ez dugu nahikoa indar beste herrialdeetan gure buruaren berri emateko”, azaldu du Muñozek. Izan ere, sailburuaren hitzetan euskara ez da etxerako kontu bat soilik: “Euskarak kanpora begirako leiho izan behar du”.

Elkarrekin indartsuago

Honakoa da lortu nahi dutena: zinema industriako eragileei elkarlanean aritzeko plataformak eskaintzea, proposamenak garatzea eta erronka berriei elkarrekin aurre egitea. “Maiz esaten dute euskaraz ekoizteko orduan esaterako, masa kritikorik ez izatea dela arazoa baina arazo hori ez da gurea bakarrik”, azaldu du Kultura sailburuak. Zinemagintzan euskaraz dihardutenen arazo antzekoak dituzte estatu eta estatuarik gabeko herri askok; elkar babestearen eta elkarlanean aritzearen garrantzia azpimarratu du.

Manifestuaren sinatzaileen hitzetan sortzaileek eta ekoizpen etxeek euren artean harremanak izatea aberasgarria da denentzat: “Kooperezioa bideratu behar da”, dio Muñozek. Antzeko egoeratan lan egiten dutenen artean kidetasuna, interesa eta arreta lortzea errazagoa

Joxean Muñoz Kultura sailburuaren eta Miren Aperribai Atera Films ekoiztetxeko zuzendariaren ustez, “Loreak” (ezkerrean) eta “Amama” (eskuinean) filmek lortutako ikusgarritasunak argi uzten du euskarazko zinema Europan heda daitekeela.

izango delakoan daude: “Errazago identifikatuko gara hizkuntza ez hegemonikoan lan egiten duen batekin Londresen ingelesez egiten duen batekin baino”. Argi du Muñozek: “Zubiak egiten hasi gara baina sareak egin nahi ditugu”.

Prozesuan zehar Eusko Jaurlaritza zinemagintzako Euskal Herriko zenbait eragilerekin bildu da, proiektuaren berri eman eta euren ekarpenak jasotzeko: “Guk sareak jartzen ditugu, euren esku dago sare horietatik zer eta nora joango den erabakitzea”.

Eragile horietako bat da Atera Films; euskarazko filmak eta dokumentalak banatzen dituzte nazioartean, baita Europako film ugari euskaraz azpituatu eta bikoiztu ere. Aperribai Atera Filmseko zuzendariak azaldu du Gobernuak ideia hau mugitzen hasi zenean, deitu zirela proiektua ezagutarazi eta ideia berriak jasotzeko asmoz. Aperribaik parte hartu zuen Berlinen egin zuten lehenengo bileran: “Eguneroko lanean ez egon arren proiektua babesten dugu; behar denean lagunduko dugu eta ematen

dituen pauso guztiak jarraitzen ditugu”.

Eragile bakoitzak bere ekarpena egingo dio proiektuari, nork bere esparruan. Atera Filmsek esaterako, merkatuaren eta produktore zein agente kulturalen inguruan duten ezaguera eskaini dezaketela azaldu du.

Aurrera begira

Aurrera begira hainbat asmo dituzte manifestuaren sinatzaileek. Esaterako, Glocal cinemaren logotipoa egin nahi dute; “hizkuntza ez hegemonikoetan ekoiztutako filmak identifikagarriak izan daitezten”, azaldu du Aperribaik. Bide beretik hitz egin du Muñozek eta azaldu du ezinbesteko ezaugarria dela filmak identifikatu ahal izateko. Horrekin batera webgunea eta sare sozialak ere abiaraziko dituzte.

Proiektua kanpora begirako leiho bat irekitzeko asmoz sortu da, eta beraz, euren asmoen berri eman behar dute nazioartean. Horretarako publizitate kanpaina prestatuko dutela aurreratu du Aperribaik. Azkenik, aurrera begira nork bere

herrialdean konpromiso instituzionalak lortzearen garrantzia nabarmendu du zuzendariak; baita, aliatuak lortzearen beharra ere: “Ezinbestekoa izango da Europan gure produktuak banatzea, truketzea eta denon artean hizkuntza hegemonikoetatik kanpo dauden zinegileen lanak ikusaraztea”.

Donostian egindako bilerak jarraipena izango du; hurrengoa, Berlingo Zinemaldian izango da. Lau helburu nagusi landuko dituzte: lan taldea sortzea, kooperazio eta topaketak sustatzea, zinema europarraren hizkuntza aniztasunaren inguruko ezagutza handitzea eta ikusgarritasuna areagotzea. “Zinema jaialdietan topaketak egin ditugu eta egingo ditugu, baina hala ere, etengabe gaude herrialdeekin kontaktuan, batez ere, posta elektronikoko bidez”, azaldu du sailburuak.

Badirudi, ondo bidean, laster EAEko zine areto askotan hizkuntza ez hegemonikoetan ekoiztutako filmak euskaraz azpituatuta ikusteko aukera izango dugula. Euskaraz ekoiztutakoek berriz, Europako hainbat herrialdetan izango dute lekua. ■

Babeslea: Emun

emun
EUSKARA ETA BERRIKUNTZA SOZIALA

HIZKUNTZA ZERBITZUAK | KULTURA ZERBITZUAK | ANIZTASUN ETA IMMIGRAZIO ZERBITZUAK | PARTE HARTZE ZERBITZUAK

ARRASATE | ANDOAIN | BERRIOZAR | DERIO
www.emun.eus